

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
TOSHKENT DAVLAT SHARQSHUNOSLIK UNIVERSITETI

O'RGANILAYOTGAN MINTAQAM MAMLAKATLARI SIYOSIY TARIXI
(MAMLAKATLAR BOYICHA)

FANINING O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:

Ta'lum sohasi:

Ta'lum yo'naliishi:

300000 – Jumoiy fanlar, journalistika va axborot

310000 – Jumoiy va xulq atvorga mansub fanlar

60310700 – Siyosatshunoslik

1. 1990.01.01. 1990.01.01
2. 1990.01.01. 1990.01.01

1. 1990.01.01.
2. 1990.01.01.

1. 1990.01.01.
2. 1990.01.01.

1. 1990.01.01. 1990.01.01
2. 1990.01.01. 1990.01.01

1. 1990.01.01.
2. 1990.01.01.

1. 1990.01.01. 1990.01.01
2. 1990.01.01. 1990.01.01

1. 1990.01.01.
2. 1990.01.01.

1. 1990.01.01.
2. 1990.01.01.

1. 1990.01.01. 1990.01.01
2. 1990.01.01. 1990.01.01

Fan/modul kodu OMST104	O'quv yili 2021-2022	Semestr 2	Kreditlar 4
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek/rus	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Haftadagi dars soatlari 4
Fanning nomi 1. O'rganilayotgan mamlakatlari siyosiy tarixi	Fanning nomi 2. I. Fanning mazmuni	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
Fanni o'qitishdan maqsad – talabalarda o'rganilayotgan mintaqqa mamlakatlari xalqaro munosabatlardan va jahon siyosiy maydonida kechayigan siyosiy jarayonlar mohiyati, tendensiysi va ularning ishtirokhilar haqida umumiyyat tasavvur hosil qilishdan iborat.	Fanning vazifasi: xalqaro siyosiy jarayonlar tendensiysinini ko'rsatib berish, xalqaro munosabatlari qonuniyatlarni o'rnatish, xalqaro munosabatlari paradigmalari haqida tasavvur hosil qilish, xalqaro munosabatlarni tadqiq etuvchi maktablar haqida xabardor qilish, xalqaro munosabatlari tizimlaridan ishtiroykhilar, ularning maqsadi va vazifalari, manfaatlari haqida ma'lumotlар berish.	60	60

II. Asosiy nazariy qism (ma’ruza mashg’ulotlari)

I.I. Fan tarkibiga quyidagi mazzular kiradi:
1-mavzu. Kirish. O'rganilayotgan mintaqalari siyosiy tarixi fani ga kirish, kursning maqsad va vazifalari, siyosiy tarixni o'r ganish usullari

O'rganilayotgan mintaqaga mamlakatlari siyosiy tarixi faniga kirish. O'rganilayotgan mintaqning asosiy tushunchalari, kursining maqsad va vazifalari. O'rganilayotgan mintaqasi siyosiy tarixi xususiyatlari. Siyosiy tarixni o'rganish usullari.

2-mavzu. Jahon siyosati tarixiga umumiy sharh.
“Vestfal shartnomasi”. Vestfal tiziminig yuzaga kelishi. Vena tizimi.
“Yevropa pentarxiysi”. Tashkil qilinishi. Versal sulhi. Versal davri siyosiy
tarixi xususiyatlari. Ikkinci jahon urushidan so nggi Yalta-Potsdam tizimi.
Dunyoda siyosiy kuchlarning yangicha taqsimoti. Belovej davri va dunyo
siyosiy strukturasidagi transformatsiya jarayonlari.

<p>3-mavzu. Amir Temur davridagi xalqaro munosabatlar</p> <p>Xalqaro munosabatlar tarixida Amir Temur va temuriylar davlatining tutgan o'ni. Amir Temur davridagi xalqaro munosabatlar. Amir Temur diplomatiyasini xususiyatlari.</p> <p>4-mavzu. Xalqaro munosabatlar tarixida Reformatsiya va dengiz yo'llarining ochilish davri</p> <p>Xalqaro munosabatlar tarixida Uyg'onish, Reformatsiya va dengiz yo'llarining ochilish davri. Nederlandlarning mustaqillik uchun kurashi. O'tiz yilik urush. Angliyada fuqarolar urushi va uning oqibatlari.</p> <p>5-mavzu. XVIII asning so'nggi choragidan XIX asning oltmishinchchi yillarigacha bo'lgan davrda xalqaro munosabatlar</p> <p>Shimoliy Amerikada mustaqillik uchun olib borilgan kurash va AQShning tashkil topishi. Angliyada sanot to'ntarilishi va uning tarixiy ahamiyati.</p> <p>6-mavzu. Buyuk fransuz inqilobi va Napoleon urushlari davrida xalqaro munosabatlar.</p> <p>Buyuk fransuz inqilobi. Napoleon urushlari davrida xalqaro munosabatlar. Vena kongressi va uning qatorlari. 1815-1847 yillardagi xalqaro munosabatlar. XIX asning 50-60 yillardagi xalqaro munosabatlar.</p> <p>7-mavzu. XIX asning 60 yillardan to birinchi jahon urushi tugagunga qadar bo'lgan davrda xalqaro munosabatlar</p> <p>Bismark diplomatiyasini va uning xalqaro munosabatlardagi roli. XIX asning 70-90 yillarida xalqaro munosabatlar. XIX asr oxiri - XX asr boshlariда xalqaro munosabatlar.</p> <p>8-mavzu. Birinchi jahon urushi va undan keyingi davrda xalqaro munosabatlar</p> <p>Birinchi jahon urushi va uning oqiballari. XIX asr oxiri - XX asr boshlariда aloqa vositalarining takomillashtivi.</p> <p>9-mavzu. 1918 yildan ikkinchi jahon urushi tugagunga qadar bo'lgan davrda xalqaro munosabatlar</p> <p>1918-1923 yillarda xalqaro munosabatlar. Barqatorlashuv yillarida xalqaro munosabatlar. Juhon iqtisodiy inqirozi va urush o'choqlarining vujudga kelishi. Ikkinci jahon urushi arafasidagi xalqaro vaziyat. Ikkinci jahon urushi yillarida xalqaro munosabatlar.</p> <p>10-mavzu. Ikkinci jahon urushi yillaridan keyingi davrda xalqaro munosabatlar</p> <p>Sovuq urushning kelib chiqish sababları va 1946-1960 yillarda xalqaro munosabatlar. XX asning 60-80 yillarida xalqaro munosabatlar.</p>	<p>8. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 48 b.</p> <p>9. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b.</p> <p>10. Алимов Р. Центральная Азия: общность интересов. – Ташкент: Шарқ. – 2005.(Монография)</p> <p>Axborot manbalari</p> <p>11. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.</p> <p>12. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjalari ma'lumotlari milliy bazasi.</p> <p>13. www.tradingeconomics.com – ekonomicheskie pokazateli</p> <p>14. www.jahon.uz</p> <p>15. www.mfd.uz</p> <p>16. www.pv.uz</p> <p>17. www.centrasia.uz</p> <p>18. www.gov.uz</p> <p>7.</p> <p>O'quv dasturi "Sharq mamlakatlari siyosati va xalqaro munosabatlar" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil <u>"2021"</u> <u>"08"</u> dagi <u>"1"</u> – sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p>
---	--

<p>8. Fan/modul uchun mas'ullar:</p> <p>D.I. Madaminova - TDShU, "Jahon siyosati va xalqaro munosabatlar" kafedrasи mudiri, siyosiy fanlar nomzodi, dotsent H.I. Mustapova - TDShU, "Jahon siyosati va xalqaro munosabatlar" kafedrasи katta o'qituvchisi</p> <p>9. Taqrizchilar:</p> <p>M.M. Baxadirov - JIDU, siyosiy fanlar nomzodi, (turdosh OTM) E.S. Sultonova- JIDU, siyosiy fanlar doktori, professor (turdosh OTM)</p>	<p>8. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 48 b.</p> <p>9. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va oljanob xalqimiz bilan quramiz. – T.: "O'zbekiston", 2017. - 488 b.</p> <p>10. Алимов Р. Центральная Азия: общность интересов. – Ташкент: Шарқ. – 2005.(Монография)</p> <p>Axborot manbalari</p> <p>11. www.gov.uz – O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.</p> <p>12. www.lex.uz – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjalari ma'lumotlari milliy bazasi.</p> <p>13. www.tradingeconomics.com – ekonomicheskie pokazateli</p> <p>14. www.jahon.uz</p> <p>15. www.mfd.uz</p> <p>16. www.pv.uz</p> <p>17. www.centrasia.uz</p> <p>18. www.gov.uz</p> <p>7.</p> <p>O'quv dasturi "Sharq mamlakatlari siyosati va xalqaro munosabatlar" kafedrasida ishlab chiqilgan va 2021 - yil <u>"2021"</u> <u>"08"</u> dagi <u>"1"</u> – sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.</p> <p>8.</p> <p>D.I. Madaminova - TDShU, "Jahon siyosati va xalqaro munosabatlar" kafedrasи mudiri, siyosiy fanlar nomzodi, dotsent H.I. Mustapova - TDShU, "Jahon siyosati va xalqaro munosabatlar" kafedrasи katta o'qituvchisi</p> <p>9.</p> <p>Taqrizchilar:</p> <p>M.M. Baxadirov - JIDU, siyosiy fanlar nomzodi, (turdosh OTM) E.S. Sultonova- JIDU, siyosiy fanlar doktori, professor (turdosh OTM)</p>
---	--

<p>4. zarur bo'lgan axborotni toplash, saqlash va qayta ishlashning usullarini bilish; yangi bilmalarni ola bilish, zamonalivy abborot-ta'limgan texnologiyalarini qo'llay talaba dunyo siyosiy rivojlanish jarayonlarni tahlil qilish usullarini qo'llash, iqtisodiy rivojlanish muammolari bo'yicha yechimlar qabul qilish <i>malakasiga ega bo'lishi kerak.</i></p>	<p>VI. Ta'limgan texnologiyalarini va metodlari:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • seminarlar (mantiqiy fiklash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamaoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.
<p>5. VII. Kreditarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakkalarda berilgan vazifa va topshirinqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha yozma ishni topshirish.</p>	<p>Axosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фармонов Р.Ф. Халқаро муносабатлар тарихи. (Ўкув кўйланима) – Т.: 2015. 2. Хидоятов Г.А. Основы дипломатии (учебное пособие). – Т., 2002. – 335 с. 3. Гиясов Б.Т. Дипломатия Египта (монография). – Ташкент, 2000. – 132 с. 4. Гиёсов Б., Камилжанов А., Мустапова Х. Международные отношения и дипломатия на современном этапе Т.: Ташдизи, 2009. 5. Жўраев С. Замонавий халқаро муносабатлар Т.: Шарқ, 2007.
<p>6. Qo'shimcha adabiyotlar</p>	<ol style="list-style-type: none"> 6. Мирзиёев Ш.М. Танкидий таҳлил, катый тартиб-интизом ва шахсий жавобтарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятнинг кунданлик коидаси бўлиши керак. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 2016 йил якунлари ва 2017 йил истикборларига багишланган мажлисидаги Республикаси Президентининг нутки. // Ҳалқ сўзи газетаси. 2017 йил 16 январь, №11. 7. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпи этамиз. – Т.: „Ўзбекистон”, 2016.- 56 б.

<p>Mustamlakachilikning barham topishi va imperiyalarning qulashi.</p>	<p>11-mavzu. O'rganilayotgan mintaqা mamlakatlari siyosiy tarixi xususiyatlari</p> <p>O'rganilayotgan mintaqা davlatlari rivojlanish tendensiyalari. Mintaqa davlatlari siyosiy, iqtisodiy, madaniy rivojlanishi tarixi</p>
<p>12-mavzu. O'rganilayotgan mintaqা integration jarayonlari tarixi</p> <p>O'rganilayotgan mintaqadagi integration birlashmalar va integration jarayonlari tarixi. Mintaqa integration dinamikasi. Mintaqa integration jarayonlarning salbiy va ijobji xususiyatlari.</p>	<p>13-mavzu. O'rganilayotgan mintaqа ikki tomonlama munosabatlari dinamikasi</p> <p>O'rganilayotgan mintaqा mamlakatalari ikki tomonlama munosabatlari asosiy yo'nalishlari. Siyosiy, iqtisodiy, madaniy xamkorlik siyosiy tarixi</p>
<p>14-mavzu. O'rganilayotgan mintaqа ko'p tomonlama munosabatlari siyosiy rivojlanish tarixi</p> <p>O'rganilayotgan mintaqা mamlakatalari ko'p tomonlama munosabatlari asosiy yo'nalishlari. Ko'p tomonlama siyosiy, iqtisodiy, madaniy hamkorlik rivojlanish tarixi</p>	<p>15-mavzu. O'rganilayotgan mintaqा xavfsizlik masalalari va mintaqा muammolari hal etishda davlatlararo hamkorlik masalalari</p> <p>O'rganilayotgan mintaqা xavfsizlik masalalari</p> <p>Mintaqaviy xavfsizlikni ta'minlashda davlatlararo xamkorlik munosabatlari tarixi. Terrorizmga qarshi kurashda davlatlararo hamkorlik xususiyatları.</p>
	<p>III. Amaliy mashg'ulotlari buyicha ko'rsatma va tavsiyalar</p> <p>Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O'rganilayotgan mintaqা mamlakatlari xavfsizlik masalalari. 2. Jahon siyosati tarixiga umumiy shart. 3. Amir Temur davrida xalqaro munosabatlari. 4. Xalqaro munosabatlari tarixida Reformatsiya va dengiz yo'llarining ochilish davri. 5. XVIII asrning so'ngi choragidan XIX asrning olmishinchchi yillarigacha bo'lgan davrda xalqaro munosabatlari. 6. Buyuk fransuz inqilobi va Napoleon urushlari davrida xalqaro munosabatlari. 7. XIX asrning 60 yillardan to birinchi jahon urushi tugagunga qadar bo'lgan davrda xalqaro munosabatlari.

8. Birinchchi jahon urushi va undan keyingi davrda xalqaro munosabatlar.	diplomatiya.
9. 1918 yildan ikkinchi jahon urushi tugagunga qadar bo'lgan davrda xalqaro munosabatlar.	16. XMining Yalta-potsdam tizimi.
10.Ikkinchi jahon urushi yillaridan keyingi davrda xalqaro munosabatlar.	17. Xalqaro munosabatlarda siyosiy realism.
11.O'r ganilayotgan mintaqaga mamlakatlari siyosiy tarixi xususiyatlari.	18. Xalqaro munosabatlarda siyosiy liberalism.
12.O'r ganilayotgan mintaqada iki tomonlama munosabatlari dinamikasi.	19. Xalqaro siyosatni tahlil qilishda modellarning turlari va ishlab chiqish texnologiyalari.
13. O'r ganilayotgan mintaqada iki tomonlama munosabatlari dinamikasi.	20. Markaziy Osyo intergasiyasinin istiqbollari.
14. O'r ganilayotgan mintaqada ko'p tomonlama munosabatlari siyosiy rivojlanish tarixi.	21. NATORning doktrinalarini o'zgarish istiqbollari.
15. O'r ganilayotgan mintaqada xavfsizlik masalalari va mintaqaga muammolari hal etishda davlatlararo hamkorlik masalalari.	22. AQShning global strategiyasi.
	23. Xalqaro siyosatda energetika muammolari.
	24. Xalqaro tizim tushunchasi.
	25. Xalqaro xavfsizlikni ta'minlashda buyuk davlatlar va xalqaro tashkilotlarning roli.
	26. Kashmir muammozi.
	27. Xalqaro xavfsizlik tushunchasi.
	28. Xalqaro siyosatda xarbiy salohiyat.
	29. BMTning islohattatlari.
	30. Xalqaro tashkilotlarning turлari.

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavyсиya etiladigan mavzular:

1. Ingлиз burjua revolyusiyasi diplomatiyasi (1640-1660 yillarda).
2. Amerika burjua inqilobi diplomatiyasi (1775-1794 yillarda).
3. Napoleon imperiyasining inqirozi.
4. 1848-1849 yillardagi inqiloblar davridagi Yevropa diplomatiyasi.
5. Britaniya tomonidan Hindistonning istilo etilishida diplomatiyaning o'rni.
6. XIX asrning I-yarmida Eron, Afg'oniston va Markaziy Osiyo hududidagi diplomatik kurash.
7. Siyosiy kuchlar taqsimoti hamda 1914 yil yozida yuzaga kelgan xalqaro vaziyat.
8. 1914 yil yoziga kelib xalqaro vaziyat va kuchlar munosabatlarini.
9. Parij timchlik shartnomasi, Versal tizimining shakllanishi.
- 10.1918-1923 yillarda xalqaro munosabatlar.
- 11.Baqrarorlashuv yillarida xalqaro munosabatlar.
12. Juhon iqisodiy inqirozi va urush o'choqlarining vujudga kelishi.
- 13.XX asrning 20-yillarda diplomatiya.
14. XX asrning 30-yillarda diplomatiya.
15. Ikkinchi jahon urushi arafasida (1939-45 yy.) xalqaro munosabatlar va

3.	<p>Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlardan tayyorlash va uni taqdimot qilish tavyсиya etiladi.</p> <p>V. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetentsiyalari</p> <p>Talaba bilishi kerak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kursining predmeti, maqsadi va vazifalari, o'r ganilayotgan mintaqaga mamlakatlari xalqaro munosabatlari tarixi va uning siyosiy rivojlanish xususiyatlari, mazkur sohadagi tadqiqotlarning asosiy maktablari va yo'nalishlari haqida; xalqaro munosabatlarda kechayotgan jarayonlarning qonuniyatları; xalqaro munosabatlarning ishtiroychilari va ularning manfaatlarini shakllantirish mexanizmlari; xalqaro munosabatlarni tadqiq etuvchi maktablar yondashuvlarning asosiy tendensiyalari to'g'risida tasavvur va bilinga ega bo'lishi; • xalqaro munosabatlarning hozirgi tendensiyalarni tahlil qilishda bashorat qilish; xalqaro munosabatlarning zamona viy maktablarning tajribalari, xalqaro munosabatlardagi asosiy namoyandalar qarashlarini va ularning nazariy merosi asoslarini bilishi va foydalana olishi, xalqaro munosabatlarni nazariyasi masalalarni ijodiy tahlil qila olish ko'nikmalariga ega bo'lishi. • bilimlarni mustaqil to'ldirib borish; kompyuter texnikasi va axborot tizimlaridan foydalanish; o'z mexnatini tashkil etish, o'z kasbiy faoliyatida
7.	